

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J O Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 278

TOLLHEGYEN.

— okt. 19.

(**Igazságszolgáltatás.**) Van igazság, amely késztetik, de az idők folyamán — ha évszázadok múlva és — okvetlen érvényesül. A nemzet törvény hozása ünnepélyesen megsemmisíti a Rákóczy és bujdosótársai megbélyegzésére hozott törvényt, igazságot szolgáltatván szellemének. De mily kézzel fogható ujjmutatása a kifürkészhetlen Gondviselésnek, hogy az országgyűlés ugyanakkor hoz megbélyegző törvényt a legujabb idő hazaáruló hordája ellen. Hazaszeretet jutalmazása honárulás megbélyegzése. Eennél valóban nem teljesíthetnek gyönyörűbb feladatot a törvényhozók.

(**Nemzeti kör.**) Ily cím alatt verődnek össze társaskörre a bukotti szabadelvűpártiak. Csak hogy nem illeti meg őket a „nemzeti” jelző most, amint nem illette meg hatalmuk idején a „szabadelvű” titulus.

(**A Zichy ügy.**) Gróf Zichy Jenő napszurást kapott, ideiglenes elmezavarásban szenvedett. A rokonai megfigyeltették szanatóriumban helyezték el, mikor pedig ki-gyógyult, szabadon eresztették. Ez az összes képzelhető magja az egész szenzációnak, melyet csupán a hírlapok szenzáció hajhászata tehet még kellemetlenebbé a nemes grófra nézve. Valóban sajnálatos, hogy a mi sajtónk most, amidőn mindenfelől rossz szemmel nézik, úgy viselkedik, hogy a törvényhozás a sajtót küldi szanatóriumba.

(**Goluchovszky — megy.**) Lemondott, úgy látszik csakugyan — megy. Menjen mind a vizig szárazon, élénkelvén busan:

„Lemondani, lemondani,
 Könnyű néktek ezt mondani . . .”

Ha pedig Goluchovszky inog, erősen kell állania, hogy ilyen szépen ki tudta dobni a kamarilla kedvencét. Akár mond le, akár nem mond le, a nemzet nem mond le legszentebb jogairól.

Egyről-másról.

— október 19.

A nemrég megalakult Nemzeti Kör tagjait bántja az a fölfogás, melylyel megalakulásukat fogadják s amely politikai törekvésekkel vádolja őket.

A kör tagjai mindenképpen tiltakoznak ezen fölfogás ellen s esténként a Lloyd termeiben arról tárgyalnak a néhai szabadelvűpárt veteránjai, hogy miképpen szabaduljanak meg a suba alatti politizálás vádjától, amelylyel gyanusítják őket. Az összejöveteleknek

ugyszólván ez az egyetlen témájuk. Nem akarnak ők semmit — mondogatják — csak azt a régi intim helyet akarják esténként intim társaságban fölkeresni, ahol annyi kellemes órát töltöttek a szabadelvűpárt mindenhatósága korában.

S hogy a politizálás gyanujától végképpen megszabaduljanak, a múlt hét végén, pénteken este kimondották, hogy a klub tagjai közé függetlenségi pártiakat is fölvesznek. Az a céljuk, hogy ezzel az exkluzív és kifejezetten szabadelvűpárti jelleget megváltoztassák. Ahhoz azonban továbbra is ragaszkodnak, hogy haladókat maguk közé föl nem vesznek, mert ezzel tényleg igen kínos és gyűlöletes látszatot vonnának magukra.

Pár héttel ezelőtt az egész sajtót bejárta a hír, hogy Kristóffy József, a törvénytelen korszak hirhedt belügyi főpribékje megőrült és családja egy Drezda melletti ideggyógyintézetben helyezte el. A tragikus végben mindenki Isten ujját látta s az egykor mindenható, hatalmas embert nem sok sajnálkozás kísérte szomorú útjára.

Azóta hetek teltek el anélkül, hogy Kristóffy állapota felől valami följegyzésre érdemes hír érkezett volna. Most végre egyes haladópárti lapok azt jelentik, hogy Kristóffy József e hónap 22-én, vasárnap visszatér Budapestre a Lehmann-féle szanatóriumból, ahol ideg-baját kezelte. A haladópárti lapok jelentése szerint Kristóffy egészsége teljesen helyreállott. Ugyannyira, hogy neje, ki egy ideig vele volt, már a múlt héten visszajött Budapestre.

Ezzel a szépítő jelentéssel szemben budapesti tudósítónk közlése szerint a valóság az, hogy Kristóffy elmezavara ma is változatlanul fönn áll, de mégis kieresztették a szanatóriumból, mert megállapították, hogy örültsége csendes természetű s így nem közveszélyes.

Közveszélyessé csak akkor válna, ha újra módja nyílnék reá, hogy az országban, meg az emberekben kárt tegyen, erre azonban az egykori darabont-vezérnek hála isten semmi kilátása sincs többé.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter — mint budapesti tudósítónk telefonozza — a napokban négy fontos törvényjavaslattal lép a nyilvánosság elé.

E javaslatok közül három teljesen új munka s mindhárom a becsületos, törekvő munkásság érdekét szolgálja. Az egyik törvényjavaslat a gazdasági külső események érdekében tesz in-

tézkedéseket, a második a gazdasági munkaházak építésének állami támogatásáról szól, a harmadik pedig munkásvédelmi intézkedéseket tartalmaz.

A negyedik javaslat megújítása a Tisza által visszavont telepítési és parcellázási javaslatnak.

A földmivelési miniszter a javaslatokat már a közeli napokban szakértekezleti tanácskozás elé terjeszti s azután sürgősen a törvényhozás elé viszi.

Politikai hírek.

— **A képviselőházi igazságügyi bizottság** ma délután tanácskozássra ült össze. A kormány részéről megjelentek Wekerle, Kossuth, Jekelfalussy miniszterek. A bizottság a miniszterelnök indítványára az összeférhetlenségi bizottság azon javaslatát, hogy Mikszáth Kálmán esetében nem forog semmi összeférhetlenség, elfogadta.

— **Vájunk el.** Bécsből táviratozzák nekünk, hogy a Reichsrath mai ülésén sürgős indítványt terjesztettek be, felszólítva a kormányt, hogy Magyarországgal a közösség megszüntetésének elve alapján tárgyaljon.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól —

Budapest, október 19.

Kissé álmosan indul meg ma a munka! Az emberek gyéren szállingóznak — pedig hát a folyosón érdekesebbnél érdekesebb hírek leselkednek rájuk.

Itt van mindjárt a Zichy-affér, a komoly tragédiának indult affér most már teljesen komédiává laposodott.

— Hiszen itt számla-kifizetésről van szó: — nevetnek mindenfelé.

A Niedermann-szanatórium borsos számlát nyújtott be a nemes grófnak — azért, mert az egészséget helyreállították. Most ki kellene fizetni a számlát és erre Zichy úgy tesz, mintha nem lenne egészséges.

A Goluchovszky-ugyri szintén sok szó esik. A függetlenségi biztossra veszik, hogy a külügyminiszter le fog mondani állásáról.

Beszélnék még holmi titkos szubvenciókról is, de már nem olyan hangosan. (Elvégre mindenkit meg verhet az isten egy adag szubvencióval.)

Tizenegy óra felé megérkezik Apponyi, aki tulajdonképen a mai nap hőse. Három interpellációra fog válaszolni.

Mind a hármat tudomásul vesszük! — biztatják a folyosón,

A közoktatásügyi miniszter mosolyog

és nem szól semmit a jóakaratu biztatásra.

Tizenegy órára van kitűzve az ülés, de érdeklődés hiányában Justh Gyula elnök alig valamivel fél 12 óra előtt nyithatja meg az ülést.

Elnök az előterjesztések között figyelemzeti a Házat, hogy fél kettőkor kisorsolják az összehívhatatlansági zsűrit Mikszáth Kálmán ügyében. Azután közölte, hogy a miniszterelnök átiratot küldött, a melyben felhívja a Házat, hogy tegye meg a Rákóczi ünnepén való részvétel dolgában az előterjesztéseit. Az átirat röviden magában foglalja az ünnep programját is. A multkori határozat kiegészítésül javasolja, hogy e hónap 16-tól, 31-ig a Ház ne tartson ülést, hogy gróf Zichy Jenő vezetése alatt Leszkay Gyula, Czobor László és Csernoch János képviselőket bizza meg azzal, hogy a hamvakat Orsovától a temetésig kísérik és főlkéri a képviselők közül azokat, a kik a diszorségben részt akarnak venni, hogy az elnöki hivatalban jelentkezzenek (Helyeslés.)

Elnök jelenti továbbá, hogy Késmárk külön meghívta ünnepére a Házat. Jelenti, hogy az összehívhatatlansági állandó bizottság Simkó József képviselő összehívhatatlansági ügyében november 3-ára tűzte ki a tárgyalást.

Most ünnepi jelenet következett. Wekerle Sándor dr. miniszterelnök szólásra jelezteit s a mikor megkezdte beszédét az egész Ház felállt s így halgatja végig. (A törvényjavaslatot, indoklásával együtt, lapunk már helyén keressük.)

Wekerle Sándor: II. Rákóczi Ferenc emlékére alkotott törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. (Eljenzés.) A király teljesítette a nemzet óháját. II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hamvait hazahozták. Ebből az alkalomból Rákóczi érdemeit megörökítő törvényt terjeszt be. Ehhez nem szükséges indoklás. Kéri, hogy a javaslatot sürgősen tárgyalják le. (Eljenzés)

Több bíráló bizottság eladója tesz jelentést a Háznak s mielőtt bekövetkezne a kultuszminiszter válasza, megállapítják a következő ülés napirendjét.

Elnök javasolja, hogy a következő ülés szombaton legyen, napirendjére tűzzék ki az iyarfejeleztéről szóló törvényjavaslatot és a bejelentett mentelmi ügyeket.

A Ház ehhez hozzájárul.

Apponyi Albert gróf: Válaszol Petrovics képviselő interpellációjára, mely arról szól, hogy hajlandó-e a miniszter visszavonni Lukács György népiszkolai rendeletét. Ebben a kérdésben ragaszkodik a képviselőhöz határozatához, melylyel bizonyos dolgoktól eltiltotta a törvénytelen kormányt. Erre nem vonatkozik az a határozat. Egyébként mindentől eltekintve a rendelet intézkedései érdemben helyesek s miután ő a tiszta helyzetnek a híve, legközelebb novelláris úton fogja rendezni a kérdést és az ügyben törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. (Eljenzés)

Petrovics István: Ha egy kormány törvénytelen, akkor annak minden ténykedése az. Apponyinak így kellett volna eljárni a kérdéses rendelettel. A választ nem veszi tudomásul.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Apponyi Albert gróf: Manegutiu Miklós gör. kath. főesperes dolgában válaszol Bánffy báró interpellációjára. Miután még nem érkeztek be az összes adatok, most csak erre az interpellációra válaszol. Bánffy másik interpellációját a Naszódvidéki iskolai osztálydíjak dolgában később fog válaszolni. Előadja röviden a Manegutiu ügy historikomat és konstatálja, hogy a nagyszabeni gör. kel. konzisztórium eljárása szabálytalan volt. A konzisztórium utolsó ítélete jogerős, most már csak annyit tehet, hogy felülvizsgálatot rendel el. (Helyeslés)

Bánffy Dezső báró: A választ tudomásul veszi. Szükségét látja, hogy az autonómiával visszaélő román egyházzal szemben a magyar állam érvényesítse tekintélyét.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Apponyi Albert gróf: válaszol Víz Ferencnek arra az interpellációjára, melyben kérde, hogy hajlandó-e a tanítókat az állam

tisztviselők közé sorozni. A kormány ebben az esztendőben abban a helyzetben lesz, hogy a kormány előterjesztést tesz a tisztviselők szolgálati ragmatikája dolgában, és ebből a tanítók is megkapják részüket. Egyébként máris megtett minden lehetőt a tanítók hályzetének javítására, még az 1908-iki költségvetés előtt.

Víz Ferenc: A választ tudomásul veszi.

Elnök: Kiszánsatos, hogy módot nyújthassunk az igazságügyi bizottságnak, hogy azonnal jelentést tegyen a Háznak. Előbb azonban hitelesíteni kell a jegyző könyvet. Ezért az ülést pár percre felfüggesztik.

Szünet.

Szünet után.

Elnök: az ülést megnyitja.

Várady jegyző: felolvassa a jegyzőkönyvet.

Hódy Gyula indítványozza, vegyék be a jegyzőkönyvbe, hogy a Ház állva hallgatta végig a miniszterelnök előterjesztését.

A jegyzőkönyvet ilyen értelemben módosították és hitelesítették.

Elnök: félkettőtől az ülést felfüggeszti, akkor történik a sorsolás.

Elégtétel II. Rákóczy Ferencnek.

A törvényjavaslat.

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 19.

Wekerle miniszterelnök ma törvényjavaslatot nyújtott be, II. Rákóczy Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazahozataláról. Szó szerint így hangzik:

Ő felsége attól az érzéstől áthatva, hogy az elődeire hosszú századokon át súlyosan nehezedett ellentétek és féltreértések ma már egy végkép letűnt korszak történelmi emlékeit képezik, nemzetnek ismételtén kifejezett közönségére, a király és nemzet kölcsönös bizalmának újabb zálogául II. Rákóczy Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazaszállítását legkegyelmesebben elrendelvé s az országgyűlés mindkét háza efelett érzett hálás örömét nyilvánítván elhatároztatik, hogy

1. §.

II. Rákóczy Ferenc és bujdosó társainak tetemei hazaszállításán, országos küldöttség által ünnepélyesen a kassai székesegyházban, Thököly Imre tetemei pedig a késmárki ev. egyházban tétessenek örök nyugalomra.

2. §.

Az 1715. évi XLIX. törvényeknek 2-ik és 3-ik §-ai eltöröltetnek.

3. §.

A II. Rákóczy Ferenc és bujdosó társai emlékének megörökítésére felállítandó emlékmű és a hazaszállítás költségeire ötszázötvenezer korona ajánlatik meg, amely az állami költségvetésben a miniszterelnökség átmeneti kiadásai közt számolandó el s a pénztári készletekből fedezendő.

4. §.

Jelen törvény rendelkezései semminemű magánjogi következményekzt nem biznak.

5. §.

Ezen törvény végrehajtásával a miniszterelnök, a pénzügyminiszter és a vallás- és közoktatásügyi miniszter bizatnak meg.

Budapest, 1906. évi október hó 19-én.

Dr. Wekerle Sándor s. k.

m. kir. miniszterelnök.

A törvényjavaslat indoklása így hangzik:

A II. Rákóczy Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazahozataláról szóló törvényjavaslatához.

A nemzet többszörösen megnyilvánult

közönségének tett eleget fölséges Urunk, midőn a király és nemzet közötti bizodalom újabb zálogául II. Rákóczy Ferenc és bujdosó társai hamvaiak hazahozatalát elrendelni méltóztatott.

Ennek a nemes lelkületől eredő fejedelmi elhatározásnak a folyománya, hogy a nemzeti hősök emlékének kegyeletes ünnepelése alkalmából azok a megbélyegző törvényrendeletek is eltöröltessenek, amelyek törvénykönyvünk s jelesül az 1715. XLIX. törvények 2-ik és 3-ik §-ai tartalmaznak.

Ezt kívánja elérni a kormány jelen törvényjavaslat előterjesztésével, mely a nemzet közönségének felelvén meg, bővebb indokolást nem igényel.

Budapest, 1906. évi október hó 19-én.

Dr. Wekerle Sándor s. k.

m. kir. miniszterelnök.

Az a bizonyos indítvány . . .

Debreczen, okt. 19.

Az október nyolcadikán megjelent debreczeni új lapok (és a budapestieknek is egy része) egy igen nagy fontossággal bíró indítványt közöltek, amelyet Debreczen öt elsőkelő és tekintélyes polgára nyújtott be a vám-törvényhatósági bizottsághoz.

Ez az indítvány, mint a közismert a debreczeni egyetem ügyében adatott.

Arról szólt, hogy Debreczen városának érdeke az, hogy itt mielőbb egyetem létesüljön. De az állam nem fogja itt az egyetemet felállítani, egy felől már más városoknak tettek ígéretet a különböző kormányok, de más felől a mai pénzügyi helyzet egy harmadik állami egyetem létesítését nem enged meg. A református egyház, az egyházkerület sőt az egyetemes egyház sem tudja maga erejéből a debreczeni egyetemet felállítani, hívei áldozatkészsége már nagyobb részt kimerült, magának pedig erre a célra pénze nincsen.

Pedig Debreczen közönségére nem közönbős, hogy vajjon egyetem van-e ebben a városban? Eltekintve attól, hogy ez a város az egyetemmel idevonzott kulturális tényezők által régi hírét-nevét még jobban öregbítheti, egyszerű kézzelfogható számítással is kiviláglik, hogy évenként 5-600 000 kor. tiszta bevételre tehet szert az által, hogy az egyetem által idevonzott nagyszámu ifjuság itt költi el pénzét, Debreczen közönségének nyújt lakás, koszt, ruházatbeli szükségletei fedezésénél óriási összegű jövedelmet.

Kolozsvár városát kell megnézni, mely jólétbe juttatta ennek a közönségét az egyetem: ott az egész város az egyetem után él, az egyetemi ifjuság Kolozsvárt elköltött pénzéből nyeri bevételei tekintélyes részét a kolozsvári lakosság.

Ezért érdeke Debreczennek is, hogy itt egyetem létesüljön, ezért kell Debreczen városának kezébe venni az egész egyetemi ügyet s mielőbb a megvalósulás stádiumába juttatni azt.

Mindaz elvult beszélve, igen meggyőzően abban az indítványban, amelyről október nyolcadikán meg kilencedikén azt írták a debreceni meg budapesti újságok, hogy „a közgyűlés bizonyára teljes egészében a magáévá fogja tenni!”

És ime, mi történt? A közgyűlés négy napig tartott s azon, végtelen esodálatunkra, egyáltalán elő sem vették ezt az indítványt. Pedig a lapok úgy hozták, hogy Szabó Kálmán orsz. képviselő és négy társa már beadták ezt az indítványt, tehát azt hisszük, nem lehet arról szó, hogy ez elkésett s emiatt ne

tárgyalhatta volna ezt a négy nap egyikén sem a közgyűlés.

Szinte olyanak tünnek fel, mintha álmodniuk volna, lelkesséssel fogadtunk egy indítványt, melynek fontosságát az újságok dicsőítve magasztalták, és egyszerre kitűnik az, hogy az egész indítvány csak a lapokban, az újságok hasábjain él, de ott, ahova az szólván volt, a városi közgyűlésen, még csak szó sem esik róla.

Pedig a napokban újra szóba került a harmadik egyetem kérdése. Igaz, hogy nem itt Debreczenben, hanem Budapesten, a Korányi Frigyes orvos professzor jubileumán: ott, a tudomány emberei vélték halaszthatatlan szükségnek a harmadik egyetem mielőbbi létesítését.

Ime, mily könnyűszerrel juthatna Debreczen városa egy állami orvosi fakultáshoz, ha már a létező jogi és theologiai kar mellé a filozófiát létesítené?

Szükséges a harmadik egyetem, jól tudja ezt mindenki, épp azért üdvözölte örömmel a kultúra minden barátja ezt a debreczeni indítványt. De sajtóságos, hogy amily örömmel köszöntötték az új tagok a Szabó Kálmán és társai indítványát, épp oly közönynyel is tértek felelte napirendre, hisz egész elfeledték, eltemették.

Ezért vetjük fel mi itt ezt a kérdést, hogy mi van a bizonyos indítvánnyal, most esodálatosnak tünnek fel előttük, hogy ezt az indítványt, amelyről mindenki tudott, melyet mindenki olvasott, a város vezetői első helyen nem tárgyalnak.

Egyház és iskola.

Presbiter gyűlés. A debreceni ev. ref. egyház e hó 21-én — vasárnap — délelőtt 11 órakor az Egyház tanácsstermében Presbiteri gyűlést tart.

IRODALOM.

„A Debr. Főisk. Lapok“ második száma most jelent meg. A lap telve van irodalmi s ifjúsági politikai cikkekkkel. Tárnaezy Lajos Vidéki főiskoláink címmel írt egy figyelemreméltó cikket, Stoltz Ferenc Bánk-háról írt. A szépirodalmi részben Vidovich Ernő és H. Nagy Jenő novellái s Oláh Béla Fejes Gábor s Marjay Géza versei vannak. A lap szerkesztője Biky Andor, előfizetési ára egész évre 5 korona.

Halálba kergette a férje.

Felakasztotta magát.

A férjét letartóztatták.

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 19.

Az öngyilkosságok szomorú krónikája a mai napon ismét szaporodott. Egy szegény szerencsétlen asszony dobta el magát az életet, mely számára csak gyötrelmet és szenvedést hozott. A férje bánásmódja kergette a halálba. Nem tudott tovább annak az embernek az oldala mellett élni, ki folytonosan ütötte verte, gorombaságokkal illette. Azért választotta a halált mely legalább nyugalmat ad meggyötört testének. Célját el is érte a férj pedig ezekután a büntető hatóságok ad számot kegyetlenkedéséért.

A kínos eset színhelye Hajduszoboszló. Ott lakott Kaszás Gábor feleségével Sarkadi Eszterrel. Kaszás nem régen nősült és már is valósággal vérlázítóan kegyetlen mó-

don bánt feleségével. Az asszony sokszor könyörgött neki, hogy éljenek hitvestársához illő békességben, de a brutális ember arra sem hallgatott, sőt ilyen alkalmakkor újból felfortyant benne az indulat, mely aztán megdöbentően durva tettekre ragadta feleségével szemben.

Az utóbbi időben teljesen kimerült, agyongyötört asszony lelkében végre is megfogalmazott az öngyilkosság gondolata. Gyakran mondogatta szomszédainak, hogy elemésztí magát, mert férje bánásmódját nem képes elviselni. Szavát beváltotta. Ma virradóra szobája gerendázatára felakasztotta magát. Mire észrevették már halott volt.

Az esetet nyomban bejelentették az ottani rendőrhatalóságnak, mely megindította az ügyben a vizsgálatot. Az öngyilkos asszony ruhájának zsebében egy levelet találtak, melyben fájdalmas hangon panaszoja, hogy az ura rossz, brutális bánásmódja elő menekült a halálba.

Miután a levél határozott súlyos vádat tartalmaz Kaszás Gábor ellen, kihallgatták úgy őt is, valamint a legközelebbi környezetteket és a hozzátartozókat, kik Kaszás tagadása ellenében bizonyították, hogy igaz az, amit az öngyilkos levelében felhoz.

Ennek alapján a férjét előzetes letartóztatásba helyezték, majd pedig jelentették a történeteket a debreceni ügyészségnek, mely azonban a letartóztatott Kaszás Gábor szabadonbocsátását elrendelte azzal az indoklással, hogy rendes lakása háza, földje van, így tehát az ellene folyó vizsgálat nem ütközik akadályokba, ha nincs is elfogva.

Mikor a zsebmetzők átszállnak.

Egy zsebtolvaj raj Debreczenben.

(Saját tudósítónktól.)

— október 19.

A gazemberek között legelterjedtebb és kétségtelenül legnagyobb népszerűségnek örvendő keresetforrás a zsebtolvajlás, amely különben mindig meglesz, ameddig az emberek ruháikon zsebet viselnek.

Rövid időn belül az ügyesebb kezűek bámulatos eredményeket érnek el éppen azért tolnak oly nagy mérvben a kétes egzisztenciák erre a „pályára.“

Akad aztán közöttük egy-egy erős kezű alak, ki szervezi őket és bandát alakít belőlük. A rendőrségnek minden elővigyázata, óvatossága megtörik ezeknek a bűnszövetkezeteknek a raffineriáján. Ma itt, holnap ott. Mikor a rendőrség már szinte markában érzi őket, akkor hirtelen letűnnek a láthatárról és kevés idő múlva a hetedik vármegyében működnek.

Egy olyan veszedelmes zsebtolvaj banda tisztelte meg tegnap látogatásával nemes városunkat. Mintegy nyole-tíz tagot számlált a tiszteletreméltó szövetkezet. Mind tizenhárom próbás, a rendőrhatalóságok előtt előnyösen ismert nótárius zseb-olvajok.

Este féltizenegy órakor érkeztek meg a jeles alakok a budapesti gyorsvonattal.

Utazások főcélja azonban nem Debreczen volt, — mályet a régi jó, börtöneiben eltöltött időkből ismernek — hanem Téglás volt. Ott vasárnap nagy vásár lesz, arra vonultak kellő számú apparátussal. Mindazonáltal már a vonaton kiszemeltek egy kővér ereszényű vidéki gazdaembert, akit a vasuti kocsiiban is igyekeztek megkönyöztetni. Fáradozásait nem koronázta siker, és csakhamar elérkezett a debreceni állomás, hol a vidéki ember kiszállt. Ők is kiszállottak, de a kiszemelt gazdát itt nem tudták — tolvaj nyelven szólva — levágni.

A vasuti rendőrség mikor a Téglás felé induló vonatra ismét felszállni akartak, észrevette a zsebmetzőket. De ekkorra már a jeles alakok eltűntek a vasuti kocsiiban. A vonat már pöffékeive lassan el is indult, mikor nagy lélekszakadva rohan a banda

teje Grünvald Dezső, és fel akar ugrani. A rendőrség éber őrei, nehogy b. életében még kárt tegyenek, a robogó vonat kerekei előékenyen visszatartották.

Az erősen meglepődött Grünvald előkelő járgonban még apellálni kezdett mondván — „micsoda impertinencia ez, most lekésem a vonatot. Erre az éles szavu óvársra természetesen nem hederítettek, hanem bekísérték a központra. Itt Komlóssy Pál rendőrfogalmazó hallgatta ki. Először erősen tagadott, de mikor látta, hogy tagadásával nem megy semmire bevallotta, hogy egész bandáját vitte ki Téglásra, ahol most az országos vásár alkalmával jó üzletet vélték csinálni. A vele voltak, valamint ő is nótárius Debreczenből többszörösen kitiltott zsebtolvajok. A veszedelmes bűnszövetkezet, jelesebb tagjai, Szabó Lajos, Dédai Imre, Plósz Rezső országosan körözött gazemberek. A rendőrség lépéseket tett, hogy Tégláson fogják el, ha oda érkeznek.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— okt. 19.

(Kuruc dal.)

1705 ből.

Csinom Palkó, csinom Jankó, csontos kalabérom.

Szép selyem lódingon, dali pár pisztolyom. Nosza, rajta, jó katonák, igyunk egészséggel. Menjen táncba ki-ki köztünk az 6 jegyesével.

Daru lábú, szarka orru nyomorult némettség; Fut előttünk, — retteg tőlünk nyomorult [nemzettség!]

Görbe hátú, mert lenyomta füstös muskotéra, Elfárasztott, elbágyasztott, dióverő pózna...

Renddel állván, nagy sokaknak meggyőzik [az társát,

Ebról-ebre hagyogatók békasütő nyársát, Alig nyilik fel az szája berdó kiáltásra: Korog-morog üres hasa, siet jóllakásra...

Kiesirázott eb-agyara az magyar cipóra: De megvásik foga bele — léssen olyan óra! Sok tokosnak mentél te már éltének végtére, Szabadoson összementél ütközetből véle.

Nosza most is üzzük vágjuk, mint ellen-ségünköt.

Mutassuk meg nemzetünknek jó vitézségünköt. Az labancság takarodjék nemes országunktól, Hogy végtére szallag-sziját ne vágjunk hátából.

A joghallgatók Rákóczy-ünnepélye.

— Saját tudósítónktól. —

— október 19.

Dicső fejedelmünk, II. Rákóczy Ferenc és társai szerelt hamvainak hazahozatala alkalmából tartandó ünnepélyek sorát a Joghallgatók Önképző Társasága nyitotta meg tegnap délután a főiskola dísztermében tartott fényesen sikerült ünnepélyével. Zaufolásig megöltötte a nagy termet a lelkes közönség, mely örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy kegyeletét a kétszáz év óta idegenben levő nemzeti hősök iránt lerója.

Az előkelő ünneplő közönség várakozását a legnagyobb mértékben kielégítette a műsoron megjelölt szereplők odaadó közreműködése. Kuti Sándor J. Ö. T.-i elnök szép megnyitó szavai után Szűcs Margit urleány kifogástalan, kedves szavai kellett lelkes hangulatot, melyet Vásáry István, András és József ügyes hegedűjátéka követett. Érdekes pontja volt az ünnepélynek

dr. Varga Lajos „Rákóczy ezredé” c. felolvasása, melyben II. Rákóczy Ferenc életét a réz bölcsőtől az ére koporsóig áttekintve egy szép eszmét vetett fel, a magyar társadalomból alakuló „Rákóczy ezredé”, mely mint élő testület szobornál maradandóbban őrizné a nagy fejedlem dicsőségét, ápolva az őstől örökölt szellemet, nemzeti hagyományokat, irányítva a nemzeti haladást, művelődést s katonákat nevelve a parlamentnek.

Óriási tapsviharral fogadta ezután a közönség Lónyay Piroska művészi énekét, mellyel különösen az ifjúságot ragadta el a rajongásig. Majd Szávay Zoltán mutatta be egyik szép költeménye a kuruc időkbeli; utána Ebergényi László által kifogástalanul szépen előadott melodráma következett. Nagy szabatosággal kísérték Revicske Imre zongorán és Mikó Imre hegedűn. Végre Szántó József zárta be az igazán szép ünnepélyt tárogatón előadott dalokkal.

A közönség a legjobb hangulatban szlott szét.

* **Az új prépost beiktatásai.** Az előzetes megállapodások szerint Gróh Ferenc kanonoki installációja ma, csütörtökön ment volna végbe. A beiktatás azonban elmaradt, mert a kinevezési okmányok még nem érkeztek le a nagyváradai káptalanhoz. Minden valószínűség szerint már csak a jövő hét csütörtökén tartatik meg Nagyváradon az installáció, melyre tudvalevőleg Debrecenből egy díszes küldöttség fog utazni.

* **A debreceni önkéntes iskola.** Megemlékeztünk annak idején arról, hogy a 61. gyalogezrednek nincsen Debrecenben önkéntes iskolája. Ez a kérdés számos félreértésre adott okot, ami arra indította Kovács József polgármestert, hogy kérdést intézzon a honvédelmi minisztériumhoz. A polgármester kérdésére ma jött meg a válasz. Eszerint Jekelfalussy miniszter kijelenti, hogy a debreceni 61. gyalogezrednek Debrecenben lesz az önkéntes iskolája. A Bródban levő 89. gyalogezred önkéntesei is ide tartoznak s a mennyiben indokoltabb az illető önkénteseknek a Debrecenben való tartózkodás, áthelyezésük iránt folyamodhatnak. Az önkéntes iskola tehát a Pavillon lakatanyában lesz.

* **Az egyház Rákóczy-ünnepéje** A debreceni ev. ref. egyház is méltó módon szándékozik hódolni Rákóczy szellemének. E célból rendkívüli presbiteri gyűlést tartanak, melyre a következő meghívás adott ki: Meghívás 1906. évi október 21-én — vasárnap — délelőtt 10 és fél órákor az ev. ref. egyház tanácstermében tartandó rendkívüli Presbiteri Gyűlésre. Tárgy: II. Rákóczy Ferenc és Tótköly Imre szabadságösök és társaik földi maradványainak hazaszállítása és hazánk földjében nyugalomra tétele alkalmából a lelkesi kar javaslata és ennek alapján teendő intézkedés. Debrecen, 1906. okt. 18. Az elnökség: Kiss Albert, lelkészelnök. Simonffy Imre, kir. tanácsos, főgondnok.

* **Házassági emléklapok.** Érdekes leirat érkezett ma Andrássy belügyminisztertől. — A leiratban az foglaltatik, hogy az olyan anyakönyvi kerületekben, melyekben a népszámlálás szerint legalább 6600 ember lakik, továbbá a rendezett tanácsú és törvényhatósági városokban valamint a járási széthelyeken ezután az anyakönyvezetőknek ugynevezett házassági emléklapok kaphatók, melyért legalább egy koronát kell fizetni. Az így befolyt összeg a József főhercegszabotórium egyesület alapja javára fordítatik.

* **Vasutasok tanácskozása.** A magyar szentkorona országai Vasutas-szövetségének debreceni kerülete, ma tartotta folytatódó választmányi ülését, melyen a fizetés-rendezés és szolgálati-pragmatika törvénytervezetét tárgyalták. Tekintettel az anyag nagy terjedelmére, az ülést holnap d. u. 4 órára és vasárnap d. e. 9 órára tűzték ki.

* **A banki ipar vasut megnyitása.** Tegnap nyitották meg a banki ipar vasutat. A műtanrendőri bejárásnál a ker. miniszter képviselőjében Garády Sándor vasuti és hajózási főfelügyelő volt jelen.

* **Turisztázás a debreceni tornaegyletben.** A debreceni tornaegylet elhatározta, hogy a már eddig is szokásban volt vasárnap délutáni gyaloglásokat állandósítja s ezekre a tagok figyelmét felhívja. Különösen a szép őszi délutánok alkalmasok e célra, de télen sem szünetelnek a nagyobb séták. Legközelebb október 21-én a cél Szepessósó, 28-án Haláp, november 4-én Téglás, 11-én a paci erdő, Veker, 18-án Szoboszló, 25-én a látókép, december 2-án Zelemér. Indulás mindig délután egy órakor visszatérés esetleg vasuton is lehetséges. Jelentkezők a rendeztornaórákon kapnak részletes felvilágosítást (hétfőn, szerdán, szombaton este 8 és 8 óra között).

* **A rendőrök céllövészete.** Tudvalevőleg Végh Gyula főkapitány a rendőrgönység továbbképzése, de főleg az új revolverek kipróbálása végett céllövő gyakorlatok tartását rendelte el. Az első ilyen gyakorlatot ma tartották a katonai lövöldben, melyet a katonai parancsnokság engedett át. A gyakorlat első 25 rendőrből álló tuzausa vonult ki már kora reggel és szép eredményeket produkált. Aránylag minden 5 lövésből négy, de legalább is három talált. A gyakorlatok Mihályi r. főfelügyelő, Dobos Sándor biztosok vezetése alatt folynak.

* **Ipartestület a kovácsokért.** Számítalan panasz hangzott már el a kovácsmesterek részéről az ellen, hogy a katonai kovácsok polgári egyénektől munkát vállalnak és miután azt állami anyagból készítik el, nekik utólérhetetlen konkurenciát okoznak. Különösen a lópakólsánál, a hol csak a munkáért számítanak fel elenyésző csekély összeget. Ennek megállítására írt át ma az ipartestület a debreceni állomásparancsnoksághoz, és kérte, hogy hasson oda, hogy a katonai kovácsok polgári egyénektől munkát ne vállalhassanak. Egyben kijelenti, hogy az esetben ha a katonai állomás parancsnokság e kérését nem teljesítené, úgy kénytelen lesz a hadügyminiszterhez fordulni e visszas állapott megszüntetése végett.

* **Elfogott sikkasztó.** Temesvárról sürgönyzik nekünk, hogy Tomcsányi Rezső postamestert, ki nemrég nagy összegű pénz elsikkasztása után megszökött, Orsován elfogták.

* **Balassa Jenő Debrecenben.** Régen volt oly fényes műsoru ünnepély, mint amilyennek a kereskedelmi alkalmazottaknak a Bika disztermében vasárnap délután rendezendő ünnepélye ígérkezik. Kedvelt zenészeink Magyar Testvérek nyitánya után dr. Ferenc Gyula főiskolánk tudós tanára fog felolvasást tartani, melynek érdekes voltára garancia az 5 személyisége. Minden esetre legvonzóbb száma a műsornak Balassa Jenő a Budapesti vizsgaház művészenek fellépte: ki z 5 ismét művészi tehetségével 2 pontot tölt be. Tóth Mariska urleány pedig az 5 valódi művészetével és kellemes hangjával, hegedűszóló és operett ének számot ad elő. A műsoron szerepel még egy műkedvelők által előadandó szindarab, dr. Gorkos Béla Tengerészkapitány c bohózata, Vajda Jenő kereskedelmi akadémiai hallgató humoros előadást tart. Brück kitűnő orosz opera énekes orosz forradalmi dalokat énekel. És a műsor többi száma is bizonyára emelni fogja az ünnepély sikerét, mely iránt az ér-

deklódás városzerteré oly nagy, hogy a jegyek eddigi elővételéből itélve a Bika disztermét zsufolásig megfogja tölteni az igazi modern művészet iránt érdeklődő hallgatóság. Műsor, mely egyszermind belépő jegyül szolgál, 60 fillérért vasárnap délelőtt 1/21-től 12 ig és délután 1/22-től az ünnepély pénztáránál vált-hatók.

* **A vándorló hajvágó gép.** Haja Jenő Nyugati utcai borbély műhelyéből ismeretlen tettes még szeptember hónapnak egyik ködös éjjelén elemelt egy hajvágó gépet és több ilyenmü fodrászati segédeszközöket. A károsult akkor meg is tette feljelentését a rendőrségen, azonban ez nem vezetett eredményre, a tettes nem került meg. A különös véletlen ma mégis segített előkeríteni a tetteseket. Ugyanis egy asszony Tóth Lőrincné állított be reggel Haja műhelyébe és megvételre kínált neki egy hajvágó gépet, melyet nagy csodálkozására a magáénak ismert fel. Rögtön felment a rendőrségre, mely most már ezen az új nyomon ismét felveszi a vizsgálatot.

* **A bevándorlás nyilvántartása.** Hajdúvármegyéhez tegnap érkezett meg Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ama rendelete, amelyben meghagyja valamennyi törvényhatóságnak és az összes bárszéki rendőrkapitányoknak, hogy a bevándorlásról statisztikai adatokat gyűjtsenek. Eanél az adatgyűjtésnél különösen a következő körülmények tartandók szem előtt: Minő az illető külföldi anyanyelve? Beszél-e magyarul? Mióta tartózkodik itt s kapott-e már korábban valamely magyarországi községbe szóló bizonylatot? És hogy állandóan itt akar-e maradni az illető Magyarországon vagy nem.

* **Pótraktárak átadása.** A városi tanács tegnap adta át a Vilmos és Pavillon lakatanyában épített pótraktárt a katonai hatóság kiküldötteinek.

* **Anyakönyvi hírek:** A helybeli anyakönyvi hivatalnál a mai nap folyamán a következő születéseket és haláleseteket jelentették be: a) **születések:** Elek Piroska ev. ref. Dári Imre ev. ref. Kovács István ev. ref. Szilágyi Róza ev. ref. Király Erzsébet ev. ref. b) **Halálesetek:** Gombos Anna özvegy ev. ref. 3 hónapos, Tóth Géza ev. ref. 8 hónapos, Kovács N. halvaszületett, Szabó N. ev. ref. 22 hónapos, Kiss Sándor ev. ref. 23 éves, Gombos Endréné sz. Kuthi Ilona ev. ref. 53 éves, Kovács Gyula ev. ref. 18 hónapos, Cseke Sándor ev. ref. 12 éves.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és közsvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányezzeri badörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ara 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógy-szerésznél, — Debrecen Kossuth-utca „Arany egyszarvu” gyógyszerház 107—x 51.

x Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Az öregén még a golyó sem fog.
Öngyilkosjelölt aggastyán.
Meglőtte magát a Nagy-erdőn.

(Saját tudósítónktól.)

— okt. 19.

Erősen megtréfált a sors egy szegény öreg embert. A szerencsétlen a soracsapások folytonos terhe alatt meghasonlott az étellel és halálra szánta magát, de célját el nem érte, csak könnyebb sérülést szenvedett.

Gyenge volt már az önkéntes halálra, reszkető kezével nem volt képes a gyilkos fegyverrel úgy bánni, hogy az életét kioltva megmenekedjék a nyomoruságtól.

Darvas Ferenc kerek hatvan évig élt becsületben, tisztességben. Mindenkör két keze munkája után élő ember volt, s éppen azért nagy és riasztó nyomort jelentett szá-

mára az mikor az évek számának gyarapodásával érezte, hogy ereje mindinkább elhagyja és hogy már képtelen a munkára. Előtt pár hónappal szélhűtés érte azóta nem bírt dolgozni és ugyiszólván kenyér nélkül tengődtek, feleségével.

Ez az állapot nagyon elkésztette az öregot és ma reggel gondolt egyet. Kerített valahol egy meglehetősen ócska forgópisztolyt. Kisétalt úgy nyolc óra tájban a Nagyerdőre és ott az általános őrsi hervadás közepette — mely élénken jelképezte az ő szomorú életét — golyót röpített agyába.

Részkető kezével azonban nem tudta végrehajtani sötét szándékát. A golyó fejébe furdított ugyan, de csak könnyebb sérüléseket ejtett rajta.

Az öreg még csak eszméletét sem vesztette el, hanem szépen elkésződve a sors mostohaságán, mely még meghalni sem engedte, kezében a füstölő revolverrel besétált a közkórházba, hol nyomban ápolás alá vették. Állapota nem súlyos.

A rendőrség még a délelőtti folyamán kihallgatta; Darvas öngyilkosságának okául életunyaságot és keresésképtelenséget emlegeti.

Házkutatások Bösörményben.

Szenzációs elkobzások.

Sóvágók bünpöre.

— Sajáj tudósítónktól. —

— okt. 19.

Mint mai számunkban megírtuk, a Sóvágó ügyben a vizsgálat ki fog szállni Hajdú-Bösörményben, hogy ott többrendbeli házkutatást tartson, és a különböző rabláskoknál zsákmányul ejtett tárgyakat és értékeket elkobozzon. Különösen azért vált szükségessé, hogy a vizsgálat nagy apparátussal személyesen ki utozzon, mert a Méliusz-téri rablógyilkosságnál Kovácséktól elrabolt gyűrűk egy cinkos, a teljesen beismerő vallomást tevő Nyiri szavai szerint azok ott vannak elrejtve. Már pedig azok a gyűrűk a legfontosabb bűnjelek, és a bűnpör lefolyására óriási horderővel bírnak.

Petneházy Zsigmond vizsgálóbíró segéd még a reggeli vonattal megérkezett Bösörménybe. Itt a csendőrség és a polgári biztos segítségével nyomban megkezdették a vizsgálatot és a házkutatásokat, melyet minden irányban a legnagyobb siker koronázott, úgy annyira, hogy ezek a bűnjelek most már egész más és újabb világításba helyezik az egész bűnpört.

Első sorban is Sóvágók házához vonult a vizsgálat. A vén asszony, Sóvágónak az édes anyja volt csak otthon. Óriási sápi-táscokkal fogadta az érkezőket, ógre, földre esküdzve, hogy nincs a lakásban semmi olyan dolog, melyet a „Jankó“ hozott volna.

Természetesen ezek dacára is, sőt fokozott szigorral meglelt tartva a házkutatás. Minden zegert-zugot a legnagyobb buzgalommal vizsgálták át a hatóság emberei. Valóságos szenzációs eredményeket értek el. A rablott dolgoknak egész garmadája került napfényre, bizonyítván azt, hogy a rablások által összegyűjtött értékesebb holmit mind a banda feje, Sóvágó tartotta meg magának. De azért jelentősebb az, hogy megkerültek azok a gyűrűk, melyeket állítólag Nyiri bevallása szerint Kovácséktól raboltak el. Ha ezekre a gyűrűkre a meggyilkolt Kovács özvegye és leánya ráismer — ami különben kétségtelenül megtörténik — úgy egy újabb nyomós bizonyítékkal fog szaporodni az az adathalmaz, mely Sóvágónak a Méliusz-téri rablógyilkosságban való részvételét bizonyítja.

Ime tehát a beismerésben levő rablók vallomásai és a mai házkutatás után kétség-

telen ez az egész bűnpörben nagy szerepét játszó körülmény, melyet a nyár folyamán tartott tizennégy napos esküdtszéki főtárgyalás nem tudott kideríteni.

Künt Bösörményben, még több, a banda ott tartózkodó családtagjainál tartottak házkutatást. Valamennyi több-kevesebb bűnjelet hozott felszínre. Így is meglehetősen nagy az elkobzott tárgyak száma, hátha még hozzávesszük azokat, melyeket a cinkosok idejekorán elrejtettek vagy pedig orgazdáik által értékesítettek.

Különösen szenzációs eseménye a mai napnak az, hogy állítólag az egyik cinkos házának udvarán a földbe elásva több fegyvert, pisztolyt és egyéb öltözködő eszközöket találtak, melyek rozsdáságukat tekintve, már hónapok óta lehetnek elásva.

Hasábokora át számolhatnánk be arról a szenzációs elkobozásokról, de a még mindig nagy eréllyel folyó vizsgálat és nyomozás érteimében nem tehetjük, mert ha a kényesebb részleteket a hír szárnyaira bocsátanánk, a további nyomozásnál a további eredmények igen kétéseké válának. A cinkosok hozzátartozói még talán a földszínről is eltüntetnék a gyanús dolgokat és ismervén az egyes részleteket, könnyen tudnának alkalmatlankodni és előkészülnének mindenre, miáltal a nyomozás és vizsgálát nagy mértékben meg lenne nehezítve.

Olasz vándorló a Hortobágyon.

Debreczen — Ausztriában.

(Sajáj tudósítónktól.)

— okt. 19.

Érdekes látogatója volt ma a délibábos Hortobágyon. Bartoncini Icillio olasz fiatal ember vándorlásai között ide ért. Természetesen a Hortobágyot már csak azért is felkereste, mert arról még forró levegője házában is sokat hallott, lévén őiparos léteire igen tanult és művelt ember.

Fatuma azonban itt érte el. A lovas-ronedöröknek feltűnt az idegen aju, rongyos öltöze, reggel, délben, este folytonosan tők maggal táplálkozó ember és nyilván anarkistát ejtven benne behozták a rendőrség bűnügyi osztályára.

A központon Komlósey Pál rendőrőrgalmazó hallgatta ki tolmács nélkül. A nyílt arcu rokonszenves fiatal ember aztán elmesélte, hogy már mintegy fél éve van világ körülbán. Egyetlen centisium nélkül indult. Külföld egyik országában sem volt kénytelen nélkülözést szenvedni, de bizony itt nálunk, a vendégszeretet hírneves hazájában tökmagra szorult.

Különösen érdekesek jegyzetei, mert ő olyanokat is csinál, még pedig meglehetősen szorgalommal és főleg hűséggel. Jegyzetei első lapjain Magyarország nagyobb városai is fel vannak véve egy teljes utirányt képezve. Ezen város nevek alatt, mint Debreczen, Kassa, Pozsony, Szeged — az van írva, hogy ezek mind Ausztriában fekszenek. Azonban az utóbbi lapokon, mikor már az egyes városokat meglátogatta, feljegyzései között, már mint Magyarország (és direktre oda van írva, hogy nem Ausztria) nevezetesebb városai.

Erre vonatkozólag igen érdekesen nyilatkozott az olasz. Elmondta, hogy őt külföldön így a jegyzeteinek megfelelőleg informálták, még pedig bizonyos hivatalokban maga abb állású személyek. Es különös az egészben az, hogy városainkról adott téves információik mellett például már Belgrádot helyesen jelezték a hozzájuk forduló vándorlónak, hogy Szerbia fővárosa.

Azonkívül megzavrandó az, hogy ez az ember Ausztriában megfordult számtalan rendőrség és hatóság előtt és ezek nem világoztatták fel tévedéséről, hanem hagyták beljebb menni — Ausztriába, melynek neve

zetesebb városai a keleti tartományokban Debreczen, Szeged stb.

Bármily kicsiny is legyen ez a most felvetődött példa, mindazonáltal élénk világot vet arra, hogy hazánk közjogi állásáról és földrajzi fekvéséről mily kevés fogalma van a nagy külföldiek.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Okt. 20. Szombaton „Nap hőse” operette. (C.)

Okt. 21. Vasárnap d. u. „Felhő Klári” népszínű.

Este: „Koldus gróf”, operette. (Kisbérlet.)

Okt. 22. Hétfőn „Lear király” tragédia.

Okt. 23. Kedden „Kis herceg” operette.

Okt. 24. Szerdán „Csere lányok” operette. Ujdonság.

Okt. 25. Csütörtökön „Csere lányok” operette.

Okt. 26. Pénteken „Rabló” bohózat. Ujdonság.

Okt. 27. Szombaton „Három testőr” vigjáték.

Okt. 28. Vasárnap délután „Smolen Tóni” énekes bohózat.

A nap hőse.

(Bohózat 3 felvonásban. Írta Kadelburg Gusztáv. Fordította Timár Szaniszló. Először adták a debreczeni színházban október 19-én.)

Igaz, hogy bohózatot is kell írni Kacagunk is rajta, sőt azt is elismerjük, hogy a bohózat maradandó értékű, ha legalább egyetlenegy új alakot, vagy új helyzetet látnunk benne. De mikor az alakokat úgy rángatja elő a szerző, mint a bábokat, csak épen zöld helyett sárga pongyolába öltözteti az anyóst, akkor nem kérünk ebből a sütetből többet. Az anyós viccek már kimentek a divatból, de a férjét, vejét féltő anyós még mindig uralkodik a színpadon. A kikapós após s a véletlenségéből bűnbá kerülő szerelmes férj, a szeretőjét visszakövetelő primadonna talán már az özönvíz előtt is szerepeltek. Egyet azonban el kell ismerni a tegnapi darabról, hogy bohózatban még nem látnunk olyan cselekményegységet, mint a tegnapiiban.

Bandler Hugónak legégykorában viszonya volt Lolával, a spanyol táncosnővel, a ki mint minden szeretőjét, őt is Emilnek hívta. Mikor egy év múlva apósával Dornwald Emillel az orfeumba került, Lola megismerte s reá kiáltott: Itt vagy Emil! s követeli, hogy meglátogassa. Dornwald azonban azt hiszi, hogy az Emil neki szól s ő is felakarja keresni Lolát. Bandler otthon azt az ürügyet használja fel, hogy Naumburgban dolga van, de maga helyett German Arturt a barátját küldi. Lolánál találkozik az apósával, a Lola grófjával és az anyósával s a nagy zürzavarban, mint olasz táncos szokik meg.

A felesége ezalatt utána megy Naumburgba, a hol nagy meglepetésre idegen férfi talált Bandler Hugó név alatt. A „Nap szálloda” aznap éjjel leég, s German a mentési munkálatoknál kitünteti magát, természetesen ez is a Hugó nevére íródik. A lapok másnap tirádákat írnak hősiességéről s Hugó mit tegyen egyebet, töredelemesen bevall mindent, s aztán volna a béke, ha az anyós nem esne neki az apósnak, ugyan hogy is végződhofne másképen egy anyósbohózat.

Színészeink a sablonos tetajére állított jelenetekben igen jól megállották a helyüket.

Almási a spanyol táncosnő szerepében kitűnő volt, elejétől végig megállotta helyét, s náhéz dialektusból nem esett ki egyszer sem. Ternyei (Bandler) külömben a második felvonásban volt jó, Békés, Arday, Bérei, Szabó Irma mindent megtettek, hogy a darabot megmenthessék.

(Ve.)

A „Csere leányok“ operette bemutatója technikai akadályok miatt későbbre lett halasztva s így ma mint már előbb is jeleztük „A nap hőse“ bohózat újdonság kerül színre másodszor a már ösmert szereposztásban.

A színházi Cellista ügy. A színháznak Cellistája volt és van is, de miként azt az igazgató a birtokában levő levéllel is igazolhatja melyet a szerződött Cellista testvéréről kapott, melyben az illető tudatja, hogy testvére a Cellista, súlyos idegbajban betegen fekszik Tatán Zilahy ebből kifolyólag, még mielőtt az idenyt meg kezdte nézett már Cellista után az országos zenész egyesületnél ahonnan nap-nap után azt az értesítést kapja, hogy mindent elkövetnek arra nézve, hogy szerezzék. Zilahy azonban még más oldalról is akarta magát biztosítani Felszólította Füredi debreceni zene-tanár urat, hogy az opera és operette előadásoknál vegyen részt, de erről nem volt hajlandó, elfoglaltságára hivatkozva és amennyiben ez a legkritikább hangszer, szert jár ily nehézségekkel helyetést találni.

Ujdonságok. Zilahy igazgató végignézte a budapesti Királyszínházban Szávay Gyula „Szép Ilonka“ c. operettjének premierjét és a költői szépségekben gazdag darabot nyomban meg is szerezte a debreceni színház részére. Ezzel egyidejűleg megszerezte a következő ujdonságok előadási jogát: „A vigaszgy“, Lehár Ferencnek eddig legsikerültebb operettje. „Rab Mátyás“ és „Rákóczy fia“ Rákosi Viktor műve. Az ujdonságok betanulásához a személyzet azonnali hozzá kezd; az operettek betanításával a színház mindkét karmestere el lesz foglalva.

TÁVIRATOK

Minisztereink Bécsben.

Bécs, okt. 19. Wekerle, Zichy, Apponyi ministerek váratlanul ideérkeztek, holnap Őfelségénél kihallgatásosra menjenek.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 19.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelte. Tartott irányzat mellett 28,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonafélék közül tengeri és zab változatlan, rozs, árpa nyugodtabb.

Idő: borús.

Buza októberre	14.32-34.
Buza áprilisra	14.99-04.
Rozs októberre	12.96-98.
Rozs áprilisra	13.06-08.
Zab októberre	14.16-18.
Zab áprilisra	14.12-14.
Tengeri augusztusra	13.20-22.
Tengeri szeptemberre	10.26-28.
Tengeri 1907 májusra	26.30-50.
Rapce augusztusra	—

A közönség köréből

I.

Figyelmeztetjük a rendőrséget arra a példátlan rondaságra, amely városunk közterein tapasztalható. Tessék egy tekintet

* E rovatban közérdekű felszólásokat díjtalanul közlünk.

vetni a Csokonai-kertre és a színház háta mögötti levő területre; itt nem lehet undor nélkül megfordulni. Tessék nagyobb gond- dal, több szigorral ügyelni a türhetlen állapotokra.

II.

A szinkázi páholyok ajtaját a közönség gyakorta nyitva hagyja, aminek következtében veszedelmes légmozgás keletkezik a nézőtérben. Feliratokat kellene kifüggeszteni és eltiltani az ilyen figyelmetlenséget. Ismétlődés esetén a birságnak sem szabad elmaradnia.

III.

Az elemi iskolába járó gyermekek nagyszámmal fekszenek otthon betegen, minnek oka, hogy az iskolában szünetkor a gyermekek könyörűhában szaladnak ki, a szoba be van fűtve s így a gyermekek hamar meghűlnek. Ha már ki és beszalad- gálnak a gyermekek órák közben, úgy vennék fel melegebb ruháikat, hogy a bajoknak elejét lehessen venni.

Városi Színház.

Bérlet. 18. sz. (C) Bérlet 18. sz. (C)

Ma szombaton, 1906. október hó 20 án:

Ujdonság!

Ujdonság!

Másodszor!

A nap hőse.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Kadelburg Gusztáv, fordította: Timár Staniszló. Rendező: Békés Gyula.

SZEMÉLYEK:

Dornwald Emil	— —	Békés Gyula.
Agatha, felesége	— —	Arday Ida.
Tilly, leányuk	— —	Szabó Irma.
Bandler Hugó ennek férje	— —	Ternyei Lajos.
Gernau Arthur	— —	Bérei Ernő.
Gróf Barakoff	— —	Deésy Alfréd.
Duriano, imperesszárió	— —	Szente Rezső.
Corneró Lola, táncos énekesnő	— — —	Almási Lola.
Framelli	— — —	Rónai Géza.

— Elővirág, csokrok és koszorúk a legszolidabb áron. —

Az őszidény beáltával ajánlom dusan felszerelt élővirág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét kora tavaszi nyitásra legválogatottabb fajú friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Allandóan nagy választékot tartok erőteljes **Palmák**-ból és mindennemű **disz növényekből**.

Szíves megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet, ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserepes virágokból szintén nagyvá- lasztékot tartok, melyekből **menyaszonyi, disz és mellesok- rokat**, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb izlés szerint készítek.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a **Kossuth utcai** (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti tele- pemen **Ferenc József ut 6. a.** Margit fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és műkertész.

Szerkesztői-posta.

K. M. Mi is vesszük észre a magyar nyelvnek ezt a romlását. A keitős mássalhangzók egyikét elsikkasztják (töbet, meni sat.) sőt ahol a szó végén és a következő szó elején mássalhangzó van, azt összevarják (p. o. hat darab helyett hadarab sat.) Az „r“ betű eltorzult (szebelem, szedtelem, szerelem sat.) vagy egészen kimondatlanul hagyják (szielem sat.) Hogy a kemény hangzók, dupla hang- zók és kivált az „r“ ily mostoha sorshán része- sülnék.

„Margit álma.“ Nem lesz valami nagy szép- ség az a Margit, vagy a lelkiismerete nincs rendben, hogy ilyen *rossz* álmai vannak.

NYAVALYATÓRÉS!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szen- ved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szabad. „Hattyu gyógyszerár“ által **Majna-Frankfurt**.

Kamatozó

házi takarékperselyek

Azon cél elérésére, hogy egész kis összegek is gyümölcsözőleg elhelyez- hetők legyenek, igen csinos kiállítású házi takarékperselyeket rendeztünk be- melyeket

ingyen

bocsátunk feleink rendelkezésére. E szabadalmazott perselyek használata világszerte rohamosan terjedt el és nagy kedveltségnek örvend.

Álföldi Takarékpénztár

Debrecenben.

Kertek rendezését és azokról tervezetet izlésesen készítik.

Legfinomabb izlés és pontos kiszolgálás.

Hirdetmény

Néhai Nedolay Mihály hagyatékában levő 6 lóerejű, jókarban levő cséplőgép garnitúra, 2 szép ház, az egyik gazdasági épületekkel ellátva, 10 hold szántóföld, gazdasági eszközök, ingóságok, szabadkézből eladatnak.

Megtekinthetők Püspökladányon, a feltételek ugyanott Nedolay Erzsébetnél, mint a kiskorúak törvényes gyámjánál megtudhatók.

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

Pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s melllette oly ártalmatlan, mint e pilulák.

S z é k s z o r u l á s

Legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekeres mely 120 dobozt. tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 sz. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekeres bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk! Kérjük háróztottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszéki legvédelmi csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerháza Bécs, I., Plankeng 6. **Kapható:** Debrecen: Balázs Odón. Füleki Pál, Mihalovics J., Murakózy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérségelt áron s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905. április 20.

A debreczeni ref. egyház küldöttsége.

Ne mulasszon el kérni ingyen és bérmentve prospektust és mintákat a legjobb styriai

férfi. és női-lodenből

vadászatra, erdészetre és turisztikára valamint az összes divatszövegekből férfi- és gyermeköltönyökre, felöltőkre, ulsterekre, a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig, az általános jó hírnévnek örvendő első és legnagyobb lodenkiviteliegtől

Ohlaak Vice, os. és kir. udvari posztó-szállító Graz MURGASSE 9-a.

Hirdetések

FELVÉTELNEK E LAP KIADÓHIVATALÁBAN, Piacz-utca 9 szám. — Telefon szám 412

TÖRÖK szerencséje ÖRÖK

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt 27 millió koronánál több nyerményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a két legnagyobb nyerményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a **600.000** koronás főnyerményt, a legnagyobb **400.000** koronás főnyerményt,

továbbá 5 á **100.000**, 3 á **90.000**, 3 á **80.000**, 3 á **70.000** 4 á **60.000**, több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000** **15.000** és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000 500 koronás és egyéb nagy nyerményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 19-ik magyar osztálysorsjátékban

125.000 sorsjegyre **62.500** pénznyermény jut

és összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki.

Legnagyobb nyermény esetleg **1.000.000 korona,**

továbbá 1 jutalom **600.000** 1 nyermény **400.000**, 1 á **200.000**, 2. á **100.000**, 2 á **90.000**, 2 á **80.000**, 2 á **70.000**, 2 á **60.000** 1 á **50.000**, 3 á **40.000**, 3 á **30.000**, 6 á **25.000**, 9 á **20.000**, 13 á **15.000**, 44 á **10.000** korona és még sok egyéb nyermény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

¹/₈ eredeti sorsjegy frt. —.75, vagy **1.50**; ¹/₄ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy **3** korona. ¹/₂ „ „ „ **3.—**, „ „ „ **6.—**; ¹/₁ „ „ „ **6.—** „ **12** „

A sorsjegyeket ufánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. október hó 28-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután szerencse sorsjegyeink igen kerestettek és gyorsan elfogynak.

Török A. és Tsa

Sürgöycim: **Bankház R.-T. BUDAPESTEN.** Sürgöycim: Törökék, Budapest.

H a z á n k l e g n a g y o b b o s t á l y s o r s j á t é k - ü z l e t e .

Főáruháuk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Szervita-tér 3 a.** I. fiók: **Váci-körut 4 a.**
II. fiók: **Teréz körut 46 a.** III. fiók: **Muzeum-körut 11 a.**

Legjobb szabásu
glace, svéd és szarvasbőr
keztyük

Schön Sándor

keztyü, bőrszer és orvosi műszertárában

DEBRECEN,

Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil féle viasz-kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégnél DEBRECEN.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

A perselyek az Iparbank kirakataiban láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takaréék-gyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük teleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás végeztetését a betétkönyvbe bejegyezhessek.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is. Tájékoztásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 „ „ „ 5 „ „ „	730.—	75.96	805.96
60 „ „ „ 5 „ „ „	1095.—	113.94	1208.94
80 „ „ „ 5 „ „ „	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. „ „ „ 5 „ „ „	1825.—	189.90	2014.90
2 „ „ „ 5 „ „ „	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.